

## Vyjádření k projekci salda důchodového systému

### Úvod

Odhad celkových výdajů, příjmů a salda důchodového systému je součástí Zprávy o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí z 30. října roku 2018 a opírá se jak o její makroekonomické předpoklady, tak i o převzatou demografickou projekci. Výsledky, které přikládáme, odpovídají vstupním parametrům, jaké jsme měli k dispozici v říjnu 2018. Vycházejí proto z (mírně upravené) vysoké varianty demografické projekce ČSÚ původně publikované v roce 2013 a dále z tehdy platného právního stavu zejména co se týče výše starobních důchodů a zákonného věku odchodu do důchodu.

Projekce důchodového systému bude aktualizována v nové Zprávě o udržitelnosti veřejných financí, která bude vydána 11. června tohoto roku. Tato aktualizovaná projekce bude vycházet z demografické projekce ČSÚ, která byla vydána v listopadu 2018 (ČSÚ vydává demografické projekce zhruba v pětileté periodicitě). Odhad vývoje důchodového systému zpracujeme pro všechny tři demografické varianty. V současné době odhad dokončujeme a bude k dispozici k okamžiku publikace Zprávy. Oproti odhadům, které níže přikládáme, bude nový odhad zohledňovat i legislativní změny, ke kterým od té doby došlo (dochází např. i k úpravě výše důchodů podle novely zákona č. 15/1995 Sb. z dubna t. r.).

Zejména pro účely případného využití projekce upozorňujeme, že se jedná o výpočty založené na metodice „no policy change“, jejíž omezení a předpoklady jsou diskutovány ve Zprávě. Nejedná se tedy o predikci budoucího vývoje, protože lze očekávat, že bude docházet (a již dochází) k legislativním úpravám oblasti důchodů. Další faktory, které saldo ovlivňují (tempa růstu HDP a změny v jeho struktuře), jsou zatíženy určitou mírou nejistoty.

Dále upozorňujeme, že existují i projekce jiných institucí:

**MF ČR** používá metodologii popsanou se základními výsledky v „The Methodology of Pension Projections“:

<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/odborne-studie-a-vyzkumy/2018/the-methodology-of-pension-projections-33704>

či ve „Fiskálním výhledu“:

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/fiskalni-vyhled/2018/fiskalni-vyhled-cr-listopad-2018-33390>

**MPSV** má odhady obsažené v „Pojistněmatematické zprávě důchodového pojištění“:

[https://www.mpsv.cz/files/clanky/32894/Pojistnematematicka\\_zprava\\_o\\_duchodovem\\_pojisteni\\_2017.pdf](https://www.mpsv.cz/files/clanky/32894/Pojistnematematicka_zprava_o_duchodovem_pojisteni_2017.pdf)

a především podle § 4a zákona č. 582/1991 bude nově publikovat podrobnou „Zprávu o stavu důchodového systému České republiky“ do konce června t. r., ve které by měl být proveden i propočet za předpokladu případné změny věku odchodu do důchodu, zmiňované v § 4a zákona 582/1991.

Základní informace o počtu lidí v důchodovém věku i případné úpravě důchodového věku tak, aby starobní důchodci strávili přibližně ¼ života ve starobním důchodu (opět zákon č. 582/1991) obsahuje i „Zpráva o očekávaném vývoji úmrtnosti, plodnosti a migrace v České republice“ publikovaná ČSÚ:

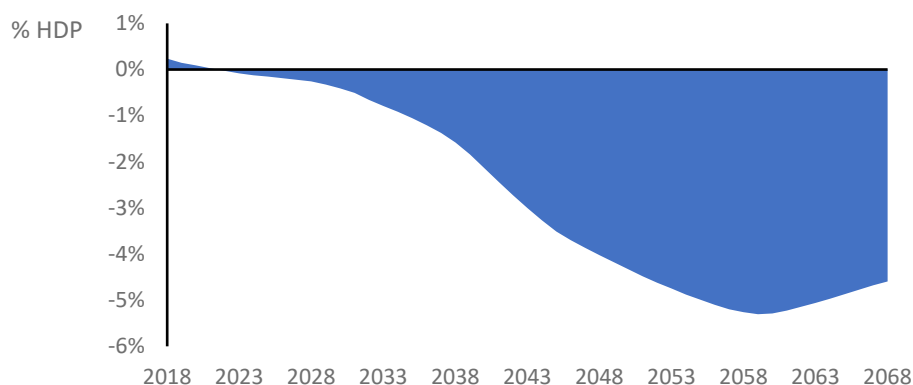
[https://www.czso.cz/documents/10180/94500304/zprava\\_o\\_ocekavanem\\_vyvoji.pdf/36c116ef-204f-4ee0-b7b8-f5c1a10a65e8?version=1.0](https://www.czso.cz/documents/10180/94500304/zprava_o_ocekavanem_vyvoji.pdf/36c116ef-204f-4ee0-b7b8-f5c1a10a65e8?version=1.0)

### **Odhady ze Zprávy o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí 2018**

Odhad příjmů, výdajů a salda důchodového systému je určen především demografickým vývojem, detaily metodologie jsou obsaženy ve Zprávě z října 2018. Poznamenejme, že projekce je zpracována za předpokladu, že se ekonomika nachází na svém potenciálu. Pokud je nad svojí potenciální úroveň (jako je tomu v současnosti), jsou výsledky systému lepší a naopak. Projekce počítá zpočátku s mírnými přebytky, kumulované saldo se však po roce 2026 překlápí do záporných hodnot (viz obrázek 2).

Podle Vaší žádosti přikládáme výsledky simulací jak pro roční salda, tak i jejich kumulace vyjádřené v korunách ve stálých cenách roku 2018 (viz příložený datový soubor). Za informativnější lze však považovat spíše vyjádření ve vztahu k (budoucímu) HDP (viz Obrázek 1 a 2, data také přikládáme).

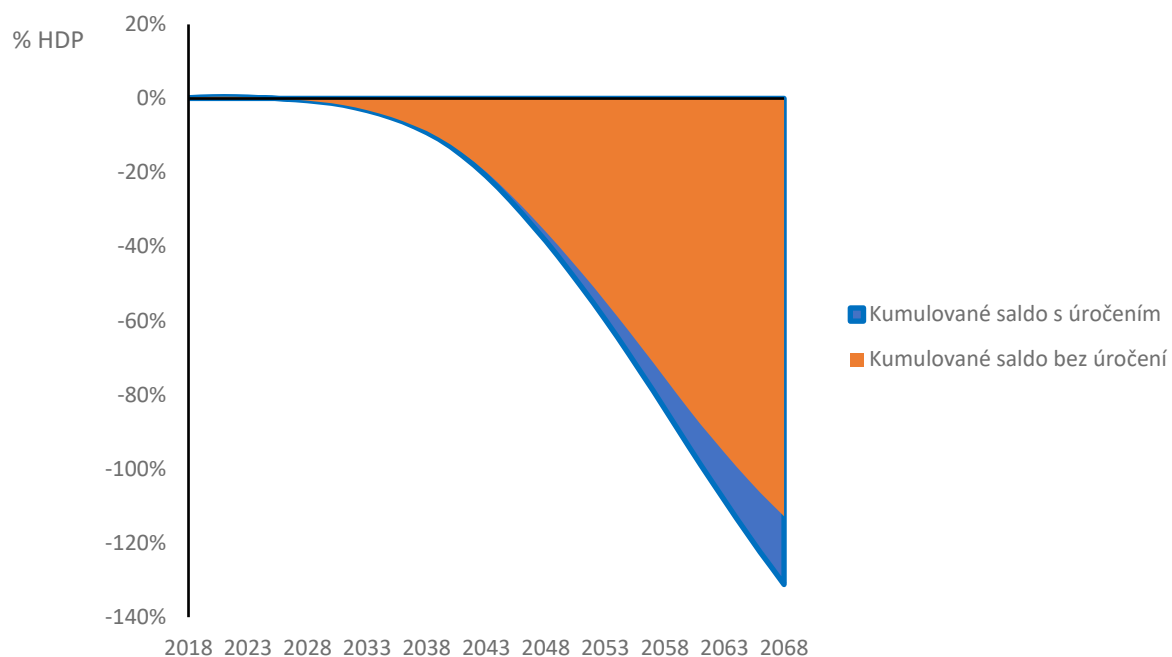
### **Obrázek 1: Projekce ročních sald důchodového systému v % HDP**



Zdroj: Výpočty NRR

K Vašemu požadavku na úročení důchodových sald však musíme poznamenat, že je pouze orientační a nelze ho provést zcela metodicky čistě, protože výše reálného úroku závisí na celkovém zadlužení sektoru veřejných institucí, zatímco kumulované saldo je pouze jeho jednou (byť velmi důležitou) součástí. Aplikovali jsme proto pouze orientačně *reálný* úrok ve výši 1,1 %, což je úrok, kterým v základním modelu modelujeme úrokové náklady plynoucí z dluhu sektoru (pro metodické detaily o úročení viz oddíl 5.2 Zprávy).

**Obrázek 2: Kumulovaná salda v % HDP**



Zdroj: Výpočty NRR

Poznamenejme, že údaje o kumulovaném saldu důchodového systému a tím spíše o úrocích z něho plynoucích mají smysl pouze za předpokladu, že roční deficitní salda systému budou financována emisí dluhopisů. Pokud by deficitní salda byla hrazena například jinými příjmy státního rozpočtu, k žádné kumulaci důchodových sald by nedocházelo.